

Bréfa- og málasafn 1955, seinni hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Dómsmálaráðherra – Menntamálaráðherra – Bréf – Svarbréf –
Ásgeir Pétursson – Björn Björnsson – E.P.B. – Eiríkur Benedikz – Hans Hækkerup – Dr. Hakon Stangerup
– Magnús Magnússon – Pétur Eggerz – Seth Brinck – Eimskipafélag Íslands – Þjóðleikhúsið –
útvegsbanki Íslands – Rússneska sendiráðið

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Stjórnmalamaðurinn

Askja 2-18, Örk 3

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

12. des. 1955.
AP/pb.

Pétur Eggerz,
c/o Sendiráðið í Washington.

Kæri Pétur Eggerz,

Bjarni Benediktsson, ráðherra, biður þig vinsaml.,
að kanna fyrir sig heimilisföng þeirra H. Bonesteel og
Mc Gaw hershöfðingja, og koma meðf. jólakveðjum til þeirra.
Bestu kveðjur og óskir um gælóileg jól.

AP.

LEGATION OF ICELAND
WASHINGTON 8, D. C.

27. desember, 1955.

Hr. fulltrúi
Asgeir Pétursson,
c/o Menntamálaráðuneytið,
Reykjavík.

Kæri Asgeir Pétursson:

Eg staðfesti móttöku bréfs þíns, og hef/
komið báðum jólakortum dómsmálaráðherra til Bonesteel
og McGaw hershöfðingja.

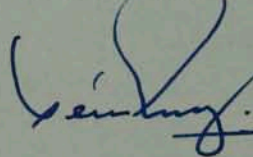
1) Heimilisfang Bonesteel er sem hér segir:

3133 Connecticut Avenue, N.W.
Washington, D.C.

2) Ekki var unnt að fá upplýsingar um
heimilisfang McGaw, en herinn tók að
sér að annast framsendingu bréfsins.

Beztu kveðjur til þín og þinna.

Þinn einlægur,

TELEPHONE
TEMPLE BAR 7379
(2 LINES)

Gler. etla

forset: og húsaboli
at taka á mót: gjöfmanni
spurnir b. b.

L. v. M.

IMPERIAL HOUSE,

15-19, KINGSWAY,

LONDON, W. C. 2.

16/6/55

Storra

meinta málarráðherra,

Þjarni Benediktsson,

Reykjavík.

Stærri vinur.

Varðandi hringuaphone
Kúrsus í íslensku

Þestu þakkið fyrir bréfið frá 6. p. m.)
Sem ég sjeðk í morgun.

Það gleður mig, að þú skulir vilja
taka á móti gjöfmanni og hef ég mi beðið
Hinguaphone Institute senda þess "offisjelt"
bréf lijanadlátaudi, en ég varð að fá þrívát,
þess samþykki fyrst.

Afhendingin til Forsetans fer fram
fimmtudaginn 30. júní og til Háskólan.
daginn eftir, föstudaginn 1. júlí. Gæri ráð
fyrir að þú veigir heldur leiða með að
taka á móti þínu setti. Þanqat til mánu-
daginn þar eftir, sjerstat lega vegna helganinnar,
þar er þú es þú veigir hafa viðstaða, fara í
burtu úr bænum föstudagskvöld. Myndir þú

veita gjöfnum móttöku í Ráðherra Gistadnum
við Vjarnargötu í hádegisbæði? mig langar
að þessu línguþróunafólki (aðelfrænda fjórðungi
miss Murphy) sjá myndur sem mestur leiddur
af hálfu þeirra, sem móttaka þessi sett, þei
máldæri spölfu sjer mikils virði fyrir menni
okkar lands, sjerstaðlega útávið. - Veit þú
skilur þessar til fjörmungr minnar.

Hef þú þessu Bjarna fjönda minnu Gudmundsson
bláafulltrúa vera nokkurstónar "tímaröð" fyrir
okkur í sambandi við drölinga heimsa, svo
mjer þetti voutum ef þú hefur hann
vita stað og stunda, er þú hefur í langa
fyrir athöfnina. Einu ef þú hefur í langa
einkverskonar risnu fyrir miss Murphy, meðan
hinn drelur heimsa.

Sjálfur kem ég með fluggjól til Rvíkur
þriðjudagskvöld 28 þ. m. og verð á Borginni
ef þú viltur hafa tál af mjer, áður en
af hendingu til þins fer fram.

Má þakka þer áinadaróskir þínar til
okkar Huldu, vegna trúlofunar Kristínar dóttur
okkar og stíla Ávöðjunnar frá þeim mæðgunum.
Svo þakka ég langa og tryggja vinnu þína,
sem ég met mikils. Það verður gaman að hittast aftan.
með bestu Ávöðjunum

þinn einn legur

Björn Þorsson

P.S.

Miss Murphy langar að hafa bók umi á Borginni,
fyrir aðstandur þessa máls, t. d. þriðjudag 5 júlí,
ekka laga cocktail, in Bjarni, gætt skil þú þessu þessu.

TELEPHONE
TEMPLE BAR 7379
(2 LINES)

Ásg. gu. till.
at svo bréf: þakka
og þiggja sýðina.
Birgir

IMPERIAL HOUSE,
15-19, KINGSWAY,
LONDON, W. C. 2.

Einkabréf.

Þ.27.mai 1955.

Herra
mentamálaráðherra
Bjarni Benediktsson
Reykjavík.

Kæri vin.

Eins og jeg skrifaði þjer um, síðastliðinn vetur, er Linguaphone Institute hjér í London að láta gera kúrsus í Íslensku, sem verður fulltilbúinn í júnílok, næstkomandi. Til úgáfunnar hefur verið vandað eftir föngum. Færustu menn á okkar tungu hafa verið valdir til að útbúa kúrsusinn, en það verk hefur tekið tæp 12 ár. Sendi þjer hjér með tver sjer - prentanir, sem Linguaphone Institute hefur látið útbúa og dreifa til hinna ýmsu útsölastaða þess, út um heiminn.

Aður en almenn sala á kúrsusnum byrjar, í júlímánuði, mun aðalfrankvæmdastjóri 'L.I.'; Miss Murphy B.A. fara til Íslands (júnílok), til að afhenda fyrsta eintakið, kenslubækur og plötur, til Forsetans, sem lofað hefur að taka á móti gjöfinni.

Svo hef jeg mælt með að tver aðrar gjafir yrðu boðnar, - mentamálaráðherra og háskólanum. Mjer þætti því vænt um ef þú vildir góðfúslega láta mig vita, við fyrstu hentugleika, hvort þú tækir á móti slíkri gjöf. Ef svo, mun 'L.I.' senda þjer 'officielt' brjef hjeraðlútandi.

Um allt þetta mál, veit Birgir Kjaran vel, því hann hefur verið mjer á ýmsan hátt hjálplegur, frá byrjun. Hann gæti því gefið frekari upplýsingar, ef þjer fýndist með þurfa. Bjarni Guðmundsson* hefur lofað að vera hjálplegur með undirbúning og tilhögun á afhending gjafanna í Reykjavík.

X6 cada fúelþri

Með kærurum kveðjum.

Þinn einlægur

J. Louis P. Bourassa

LINGUAPHONE

Linguaphone House
207/209 Regent Street, London, W.1

LINGUAPHONE ICELANDIC COURSE

The Linguaphone Institute which has won high praise in the academic world for its contribution to Linguistics by publication of Courses in many unusual and non-profit-making languages such as, Chinese, Swahili, Hausa, Efik etc., has added to its long list of publications a Course in Icelandic. It was Bjorn Bjornsson, Icelandic Merchant of London, whose patriotic interest persuaded the Linguaphone Institute to embark on the publication of an Icelandic Course.

The Linguaphone Icelandic Course has been prepared by Dr. Stefán Einarsson, Professor of Scandinavian Philology, The John Hopkins University, U.S.A.

Five speakers have taken part in the recording of this Course, namely: Gunnar Eyjólfsson, Actor; Jón Júl Thorsteinsson, Teacher; Karl Isfeld, Author; Ragnhildur Ásgeirsdóttir, Teacher and Regína Thórdardóttir of the Icelandic National Theatre.

All these people were trained in pronunciation by the late Dr. Björn Gudfinnsson, Specialist in Icelandic Phonetics and Dialectology and Professor at the University of Iceland, Reykjavik. All employed the pronunciation he recommended in "Breytingar á framburði og stafsetningu" (Ísafold, Reykjavík, 1947), identical with that used by Dr. Stefán Einarsson in "Icelandic".

The text is in easy-flowing and perfectly natural idiomatic language which would be used by educated people under similar circumstances. Practical grammar is introduced into the text of each lesson and is absorbed by the student as he goes along. The companion books which go with the Course, Dr. Stefán Einarsson's "Icelandic" included, give detailed explanations of grammatical points, idioms, and so on. The illustrations depict authentic scenes from Iceland and were specially drawn by the well-known artist, Herbert Gwynn; they form an integral part of, and perform an important function in the Course.

Icelandic is one of the oldest living European languages. The same tongue was spoken throughout Scandinavia when Iceland was colonized at the end of the IXth and the beginning of the Xth Centuries. It is interesting that the language has retained its ancient vocabulary almost without change in the words or inflections, even with comparatively little change in pronunciation, and the language of today is of almost unequalled purity. In spite of its primitive character, it blends itself to the formation of new words to express new activities and ideas.

No Course in Icelandic would be complete without the inclusion of some of its Folk Tales. At the end of the Course four have been recorded - the titles themselves reflecting the picturesqueness of the language. "It was a Haddock Dearie", "The Church Builder at Reynir", "The Ingathering of the Hay", "The Night Troll" !!

It is expected, that this Course in Icelandic will be ready for general release by the end of June 1955.

LINGUAPHONE ICELANDIC COURSE

PREFACE

(Translation of the Preface in the illustrated textbook)

An ideal system of instruction for the learning of a foreign language should fulfil the following essential conditions:—

(1) It should be suitable for private or self-tuition as well as for class-work, and should conform to the best methods of modern language instruction.

(2) It should impart a practical conversational knowledge of everyday subjects, while at the same time it should also convey, in a clear and concise manner, the essentials of grammar and syntax.

(3) It should enable the learner to think in the foreign language, without any process of translation, by training him from the very outset to associate the foreign words he encounters with the objects or actions they denote. He will thus acquire the ability to speak the language naturally and instinctively—in the same way as he learned his own language when a child.

(4) Finally, the learner should be taught to speak the foreign language with correct accent and intonation.

The Linguaphone Method of teaching languages by means of specially prepared language records and text-books admirably fulfils all these requirements.

Linguaphone Courses are now published in more than twenty languages and are in use in practically every civilized country, while leading Universities, Colleges and Schools throughout the world have incorporated them in their curriculum.

THE ICELANDIC COURSE

The Linguaphone Icelandic Course has been prepared by Dr. Stefán Einarsson, Professor of Scandinavian Philology, The Johns Hopkins University, U.S.A. Dr. Einarsson was responsible for writing the text of the lessons as well as the accompanying Vocabularies and Explanatory Notes.

The Course is equally suitable for children and adults, for entire beginners and for those who have a theoretical knowledge of the language and wish to become proficient in the spoken language.

It consists of descriptive talks and conversations which have been recorded on fifteen double-sided records. There is also a special Sounds Record spoken by Jón Júl. Þorsteinsson.

The text is in easy-flowing and perfectly natural idiomatic language which would be used by educated people under similar circumstances. Practical grammar is introduced into the text of each lesson and is absorbed by the student as he goes along. The companion books which go with the Course, Dr. Stefán Einarsson's *Icelandic* included, give detailed explanations of grammatical points, idioms, and so on. The illustrations, which have been specially drawn by the well-known artist, Herbert Gwynn, form an integral part of, and perform an important function in, the Course.

Full particulars as to the use of the books in conjunction with the records are given in the *Students' Instructions* supplied with the Course.

[P.T.O.]

In order to enable the student to follow easily the words heard on the records, the first lessons are spoken very slowly and distinctly, the rate of speech increasing as the Course progresses, so that in the more advanced lessons a perfectly natural rate of speech is heard.

Five speakers have taken part in the recording of the Icelandic Course, namely: Gunnar Eyjólfsson, Actor; Jón Júl. Þorsteinsson, Teacher; Karl Ísfeld, Author; Ragnhildur Ásgeirsdóttir, Teacher; Regína Þórðardóttir of the Icelandic National Theatre.

All these people had been trained in pronunciation by the late Dr. Björn Guðfinnsson, Specialist in Icelandic Phonetics and Dialectology and Professor at the University of Iceland, Reykjavík. All employed the pronunciation he recommended in *Breytingar á framburði og stafsetningu* (Ísafold, Reykjavík, 1947), identical with that used by Dr. Stefán Einarsson in *Icelandic*.

The first few lessons are spoken by the same two speakers, so that the student may concentrate on the new sounds of the language without being confused by the introduction of too many different voices. Once he has become familiar with the sounds, he will find it pleasing and stimulating to hear new voices.

Inasmuch as no two speakers of a language speak alike, differences will be found in the pronunciation of the speakers, but every one of them can be accepted as a safe model for the general student, while for those who make a special study of Phonetics, the various differences of detail will provide ample scope for study.

The student who masters this Course will have acquired a thoroughly practical knowledge of the Icelandic language, both written and spoken. Not only will he have a good grasp of the grammar, but he will have at his command a store of useful words, colloquial expressions and idiomatic sentences, which will enable him to enjoy to the full his contacts with Icelandic people. At the same time, he will be able to understand and appreciate Icelandic thought as expressed in the literature of the country.

Thanks are due to Björn Björnsson, Icelandic Merchant of London (Icelandic Marketing Company), for his patriotic interest and enterprise in persuading the Linguaphone Institute to produce this Icelandic Course, and for his generous contribution to the very heavy production costs. In fact, but for his interest, the Course would not have seen the light of day. Thanks are also due to Mr. Helgi Eliasson, Superintendent of Schools in Iceland, who has aided the undertaking in many ways, to Bjarni Guðmundsson, Press Officer, Ministry of Foreign Affairs, Reykjavík, for valuable assistance, and to Mr. Eiríkur Benedikz, Counsellor of the Icelandic Legation in London, for reading the proofs. Finally, acknowledgement should be made to the Johns Hopkins Press, Baltimore, Maryland, U.S.A., for permission to use the phonetics printed in *Icelandic*, and for permission to print four Icelandic folk-tales.

THE LINGUAPHONE INSTITUTE
LINGUAPHONE HOUSE
207-209, REGENT STREET, LONDON, W.1.

Winnipeg, 22. apríl, 1955.

L. v. m

Hr. stjórnarráðsfulltrúi Ásgeir Pétursson,
Menntamálaráðuneytinu,
Reykjavík.

Kaeri Ásgeir:

Þakka þér fyrir afritin af bréfum þeirra dr. Sigurdar Þórarinssonar og Sturlu Fridrikssonar varðandi mál dr. Rousseau's. Ég sé enga ástaedu til að deila við neinn um þetta leidindamál, enda vidurkenna báðir, að mistök hafa orðid, þótt enginn viti, hvers sökinn er. Adalatridid er, að eins og stendur er málið íslenskum grasafræðingum til lítils sóma. Þar ed mér kemur það svo lítið við, kaeri ég mig ekki um að svara bréfunum, en vildi þó biðja þig að segja Bjarna ráðherra eftirfarandi:

1) Dr. Sigurdur dróst inn í þetta mál sökum þess, að ég ráðlagði dr. Rousseau að skrifa honum. Ástaedan fyrir þessu var sú ein, að ég vissi dr. Sigurd mestan vísindamann íslenzkan um þessar mundir og mestan mann um leid. Bréf hans og gerdir allar síðan stydja þetta álit mitt, og hefði hans notid meira við, myndi ekkert vamm hafa af hlotigl. Allt, sem hann segir í sínu bréfi, er satt og rétt, og þykir mér leitt, ef hann eda adrir hafa skilid bréf mitt á annan veg. Hann gerdi meira en skyldu sína og á ekkert nema þakkir skildar fyrir sínt afskipti af málinu. Það getur á engan hátt verid hans sök, að Rannsóknarád, Sturla eda Ingólfur gerdu ekkert, hverju svo sem það var að kenna.

2) Þar ed ég þekki persónulega alla þá aðila, sem hlut eiga að máli, kemur mér það ekki á óvart, að bréf dr. Rousseau's til Sturlu skuli ekki enn hafa komid fram. Ég hefi sjálfur þá reynslu, að bréf til hans vilja fara forgörðum, eda að minnsta kosti verður honum oft svarafátt, eins og svo mörgum íslenskum embaettis-
mönnum, því midur. Undarlegt virdist mér þó það vera, að þegar ég ympradi á vaentanlegri komu dr. Rousseau's við Sturlu 27. júlí í sumar, yppti hann bara öxlum og gaf í skyn, að það mál vaeri í góðra manna höndum og mér óvidkomandi. Nú virdist þetta gleymt og skuldin einungis mín. Audvitad er mitt bak nógu breitt til að taka við slíkum ásökunum, en Sturla veit vel, að ég var heima í viku í sumar eftir 4 ára útivist, eyddi tímanum því mest heima sem og uppi á fjöllum, og fannst gott að geta fengid leyfi til að stanza á leidinni, en ég var á ferð frá alþjóðamóti grasafræðinga í París, þar sem ég var einn af fimm opinberum fulltrúum Kanada. "efdi ég verid á eigin snaerum, myndi ég hafa bedid Rousseau's, því að vel hefði mig mátt gruna, að ekki yrði allt með feldu. Var þó grandalaus.

3) Það eru útúrsnúningar, sem ekkir koma málinu við, að vera að tala um mig í sambandi við komu dr. Rousseau's, eins og ég hefði verið að skipuleggja ferð um Ísland í sambandi við grasafræðimótin í Montreal 1959. Hefði þetta þó kannski ekki verið svo víðs fjarri sem Sturla virðist gefa í skyn, því að enginn hefir skrifað meira um rannsóknir á íslenskum jurtum hinn síðasta áratug en ég hefi gert í erlend rit. Annars getur dr. Sigurdur eflaust upplýst, að ég sagði honum í bréfi mínu í fyrra, að hugmyndin væri ekki mín, heldur dr. Rousseaus. Upphafi málsins skýrir dr. Sigurdur rétt frá, en ekki Sturla. Í sambandi við þetta mót hefi ég lofað að sjá um ferdir vestur um sléttur Kanada sem og norður til heimskautilandanna hér, svo að eflaust yrði erfitt fyrir mig að skipta mér enn ~~már~~. Þótt auðvitad myndi ég adstoda þá, sem heima verda, eftir getu, ef farið yrði fram á slíkt. Engir þeirra hafa minnstu reynslu af alþjóðamótum af þessu tagi, en ég hefi tekið þátt í fimm slíkum.

4) Ég skil vel, að dr. Sigurdur lét sér detta í hug, að Sturla myndi líklegastur til að veita dr. Rousseau lid. Aftur á móti er ég þeirrar skodunar, að til annara beri að leita fyrst. Það skiptir kannski ekki miklu máli heima, hvada akademísk próf þeir hafa, sem bodnir eru til adstodar, en betra væri, að þeir hafi annadhvort próf samþærilegt við Ph. D. hér eða töluvert af ritgerðum um vísindaleg efni á erlendum málum. M. Sc. próf frá Ameríku er samþærilegt við fil. kand. próf frá Svíþjóð, og þótt sumir með slíkt próf "þýdi" það sem mag. scient., þá er hið danska próf fyllilega samþærilegt við Ph. D. hér og þýtt svo. Það er því Ingólfur Davidsson, sem fyrstur ætti að koma til greina, sem og Sigurdur Jónsson, en að auki Ingimar Óskarsson og Steindór Steindórsson. Þessum mönnum fjórum er fyllilega treystandi til að skipuleggja slíkar ferdir vel, og eflaust myndu þeir leita adstodar hinna nýju grasafræðinga, sem koma frá námi fyrir 1959.

5) Ráðleggingar Sturlu um, að ég hafi átt að vara dr. Rousseau við að fara til Íslands (!), sem og að ég hafi átt að leggja bod fyrir Ingólf Davidsson, eru málinu óvirkandi eins og mér. Þenda má þó á, að Ingólfur var utanþæjar meðan ég var í Reykjavík, og eins Ingimar, og hefði ég þó gjarnan viljad hitta báða. Reynslan sýnir þó, að ég hefði getað afstýrt vammí með því að taka málið í mínar hendur og jafnvel þvinga adstod ættmenna minna upp á dr. Rousseau, þótt hann hafi afþakkað slíka bod í París í góðu trausti á þá, sem heldur vildu vera í Moskvu.

6) Ég efast ekki um, að dr. Rousseau segir satt og rétt frá þeim aukakostnadi, sem ferð þeirra hjóna til Íslands olli þeim. Hefi farið slíkar ferdir sjálfur, svo að ég veit vel, að naeturgisting kostar minnst af ferðinni. Slík nidrandi ummæli eru engum til minnkunar nema höfundur þeirra.

7) Til að sýna enn, hve grandalaus ég var meðan ég var heima, get ég bætt því við, að ég hafði sagt Sigurði Jónssyni um komu dr. Rousseau's, en vissi þó ekki, hve snemma í ágúst þetta myndi verða. Og eflaust myndi okkur hafa komid saman um, að Sigurdur gaeti adstodad hann, hefðum við ekki treyst hinum eldri. Sigurdur hefir gert slíkt áður, og hefir ekki aðeins kunnáttuna í grasafræði heldur og í frönsku framar hinum. Aðvitað er það mér að kenna, að ég skyldi treysta öðrum betur, því að ég veit vel, að Sigurdur myndi hafa gert allt eins vel og nafni hans.

8) Sama er mér, þótt Íslendingar hummi fram af sér þessu einstaeda taekifaeri, sem seint kemur aftur. En ég myndi samt vilja leggja til, að Bjarni ráðherra taki sjálfur málið í sínar hendur á grundvelli þess sambands, sem dr. Rousseau hafði við dr. Sigurd, og skrifadi til Montreal til að raeda málið nánar. Um leidd gæti hann falid þeim fjórum grasafræðingum, sem eflaust hafa áhuga á málinu, að sitja í nefnd til undirbúnings, en það eru þeir Sigurdur Jónsson, Ingólfur Davíðsson, Ingimar Óskarsson, og Steindór Steindórsson.

9) Að lokum þetta: Dr. Rousseau veit enn ekki, að ég hefi skrifad heim um þessi mistök, og ég aetla mér að reyna að láta hann halda, að ekkert hafi heyrzt um málið héðan og að það hafi verid tekid upp aftur heima af sjálfsdádum. Mín afskipti af málinu eru frekar einkamál en hitt, þótt enginn efi sé á, að upptök þess séu í lestri dr. Rousseau's á ritgerdum mínum öðru fremur. En Ísland er sannarlega þess vert, að gódir vísindamenn saeki það heim, og vel gaeti slík ferd ordid til þess, að jafnvel almenningur fái að vita, hve merkilegt landid er frá sjónarmídi grasafræðinnar. Um jafnfræðipýðingu þess vita menn mun meira.

Mér þykir leitt, að hugsunarháttur, eins og kemur fram í bréfi Sturlu, skuli enn einu sinni hafa ordid Íslandi til minnkunar, og væri vel, ef hann temji sér heldur adferdir dr. Sigurðar í framtíðinni. En ég treysti því fyllilega, að Bjarni ráðherra og dr. Sigurdur geri sitt til að kippa þessu öllu í lag í vor, svo að mistökin geti gleymzt hid allra fyrsta, það gerir minna til, hvort hægt er að stimpla einhvern sem sökudólg, ef leiddréttin kemur á réttan veg.

Jaeja, Ásgeir. Annars er ekkert að fréttu, nema þá helzt, að Gunnar Thóroddsen kom hingad með vorid og yfirgaf okkur áður en allir vegir urdu ófaerir vegna þæyту. Við erum á kafi í prófum, hefi haft eitt doktorspróf og eitt M. Sc. próf auk alls annars, og Finnbogi hefir engu minna að gera við slíkt og annað. Og fyrr en varir er sumarid komid og við farin að aka út um alla sléttuna og safna grösom og lepja sólskinid. Þú veizt hvernig sléttan er og hve fjöllin draga mann öflugt enn vestar!

Med kaerum kveðjum,
þinn einlaegur

Lsh

Reykjavik, May 24 1955.

Messrs. Hugh Rees, Ltd.,
47 Pall Mall,
London S.W.1.

Dear Sirs,

I take the liberty to refer to my letter of March 31 1955, where I ordered Toynbee's: A Study of History. Vol. VII. and after.

In the meantime I received these books in a form of a gift and therefore I am wondering whether it would be possible for me to return the said books to your firm.

I would appreciate if you would be so kind to let me hear from you on this subject at your earliest convenience.

Yours faithfully

Reykjavík, 24. maí 1955

Kæri Hannes,

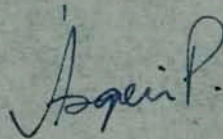
Hinn 19. marz s.l. sendi ég þér línu og bæð þig að kaupa bók fyrir Bjarna Benediktsson. Þetta bréf hefur sennilega glatazt. Bókin, sem ráðherrann vantaði var:

Sincerely, Willis Wayde,
by John P. Marquand
(Boston: Little, Brown & Co, \$ 3.95).

Bið þig vinsamlega að afla bókarinnar við fyrsta hentugt tækifæri.

Ráðherrann bað fyrir kveðjur til þín og fjölskyldu þinnar.

Blessaður

Herra ræðismaður
Hannes Kjartansson,
New York.

Department of Physics,
Princeton University,
Princeton, New Jersey,
U. S. A.
8. janúar 1955.

Ref. in ...
a
Mr. og Samp. að veita M.M.
Kr. 25.000.-

Hæstvirtu menntamálaráðherra.

Ég leyfi mér að skrifa yður varðandi möguleika á því, að ég fái starf á Íslandi við mitt hæfi.

Síðan ég varð stúdent frá Menntaskólanum í Reykjavík 1945, hef ég lagt stund á eðlisfræði. Til þess fékk ég fjögurra ára styrk frá Menntamálaráði Íslands. Við Cambridge háskólann í Englandi var ég frá 1946 til 1953. Ég tók B.A. próf þar 1949 með einkunn 1. Class og var kjörinn Scholar í St. John's College. Veturinn 1949-1950 hafði ég Hutchinson Studentship frá St. John's College og varði þeim vetri í að sækja ýmsa fyrirlestra í stærðfræði og teoretískri eðlisfræði. Frá október 1950 til september 1953 hafði ég Research Maintenance Grant frá háskólanum í Cambridge og Hutchinson og síðar Slater Studentship frá St. John's College, og vann að rannsóknum með Dr. S.F.Boys í Theoretical Chemistry Department. M.A. gráðu tók ég 1952. Þeim rannsóknum var ekki að fullu lokið, er ég kom heim í septemberlok 1953. Ég hafði hug á að kynna aðstæðum heima og tók því að mér eðlisfræðikennsla (eðlisfræði II og III) í verkfræðideild háskólans síðastliðinn vetur, enda þótt lítið væri upp úr því að hafa fjárhagslega (1340 krónur á mánuði). Reyndar hafði ég von um kennslu í Menntaskólanum í Reykjavík, en það brást.

Það var ætlun mín að fara til Cambridge að ljúka rannsóknum mínum síðastliðið sumar, en af því gat ekki orðið af ýmsum ástæðum. Þegar mér bauðst svo að vera einn vetur við Princeton háskóla með styrk frá Bandaríkjastjórn, tók ég því, þó að það yrði erfitt fjárhagslega, þar sem ég er með konu og tvö börn, því að útlitið á Íslandi var ekki glæsilegt. Hér verð ég til júní og hyggst þá reyna að komast til Cambridge. Það er nú mín einlæg ósk að geta sett að á Íslandi næsta haust.

Á Íslandi er ennþá mjög einhliða menningarlíf. Húmanistisku fræðin yfirgnæfa allt annað. Engin þjóð getur talizt fullgild menningarþjóð, ef vísindin eru látin sitja á hakanum. Það er ekki nóg að hafa hagnýt vísindi (applied science) heldur verður einnig að leggja rækt við hrein vísindi (pure science), sem hagnýt vísindi reyndar byggjast á. Ég hef mikinn hug á að leggja fram minn skerf til að koma jafnvægi á í þessum efnun. Mér er fyllilega ljóst, að starfsskilyrði yrðu ekki sem ákjósanlegust fyrst um sinn, t.d. hvað bókakost og slíkt snertir, en það er hægt að bæta úr því án mjög mikils tilkostnaðar.

AIR 30
MAIL

Á þessu stigi vil ég ekki bera fram ákveðnar óskir eða tillögur, en til þess að geta orðið að gagni yrði ég að hafa einhvern tíma til að vinna sjálfstætt og fylgjast með í minni grein.

Ég er kvæntur og við hjónin eigum tvo drengi, 6 mánaða og $2\frac{3}{4}$ árs. Ein af ástæðunum fyrir því, að við höfum mjög mikinn áhuga á að setjast að á Íslandi er, að börnin geti alizt þar upp og orðið Íslendingar. Við höfum þegar fundið á eldri drengnum, að þessi tíðu bústaðaskipti hafa ekki góð áhrif á hann. Hann skortir það öryggi, sem fast umhverfi veitir. Fastur bústaður finnst okkur ekki koma til greina nema á Íslandi, og bráðabirgðabústaðir erlendis næstu árin eru ekki æskilegir eins og að ofan getur.

Ég vona, að hestvirtu ráðherrann geti veitt mér einhverja úrlaun í þessu máli.

Virðingarfyllt,

Magnús Magnússon

Reykjavík, 2. apríl 1955

Herra Magnús Magnússon,
Dept. of Physics,
Princeton University,
New Jersey, U. S. A.

Ég þakka yður bréf yðar frá 8. janúar s.l. Samkvæmt beiðni yðar hef ég látið athuga, hvort unnt væri að skapa yður skilyrði til þess að starfa hér heima að námi yðar loknu, a.m.k. um sinn meðan þér eruð að athuga nánar framtíðaráætlanir. Var m.a. rætt um málið við rektor Háskólans, dr. Þorkel Jóhannesson og tók hann mál yðar til athugunar, skömmu eftir að bréf yðar barst.

Ég beiðni því til rektors og Háskólaráðs að eðlilegt væri að þér fengjuð hluta þess fjár, 50.000 kr., sem Alþingi veitti samkvæmt tillögu minni, til vísindastarfsemi. Af fjárveitingu þessari er þegar búið að veita öðrum kr. 25.000.--. Var þá einungis um helming fjárhæðarinnar að ræða handa yður. Háskólinn hugðist í fyrstu láta tillögu sína um úthlutun síðari helmings fjársins bíða þar til í vor, en hefur nú lagt til, að þér fáið þessar umræddu kr. 25.000.--.

Samþykki ég þá ráðstöfun með ánægju. Þess skal hér getið, að rektor skýrði frá því, að hann myndi skrifa yður og bjóða yður einhverja kennslu í eðlisfræði hér við Háskólann, á næsta hausti. Er mér ekki frekar kunnugt um með hverjum hætti það á að vera, enda mun hann sjálfur gera yður grein fyrir því.

Þess ber að gæta, að hér er aðeins um
bráðabirgðafjárveitingu að ræða, en hún mundi þó gera yður
fært að kanna hér alla möguleika betur og mun eg, ef til
kemur, verða fús til athugunar á frekari fyrirgreiðslu,
ef í mínu valdi er.

Ástæðan til, að eg svaraði bréfi yðar ekki
fyrr var sú, að málið var í þeirri athugun, sem eg hefi
nú lýst, og þessi árangur hefur þó fengist af.

Með bestu kveðjum

*Bj. Ben.
(Sigu)*

BY APPOINTMENT TO
THE LATE QUEEN MARY

STATEMENT *L. V. M.*

IN ACCOUNT WITH

HUGH REES Ltd.

Booksellers & Stationers.

BY APPOINTMENT
BOOKSELLERS

47, PALL MALL, LONDON, S.W.1.

TELEPHONES. WHITEHALL } 3564.
6900.

TELEGRAMS. "HURHYS. PICCY. LONDON."

Bjarni Benediktsson, Esq.,
c/o The Legation of Iceland,
17, Buckingham Gate,
S.W.1.

DATE

31 MAY 1955

Balance from last Statement

6. 18.0

DATE	REFERENCE	DEBIT	CREDIT	
MAY 13	1 1,0 5 1.	2. 8.0		9. 6.0
				6. 18.0

↑
Last item in this column
is the amount payable.

PLEASE RETURN THIS STATEMENT WITH REMITTANCE.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bjarni Benediktsson
Blönduhlíð 35
Reykjavík.

Reykjavík, March 31 1955

Messrs. Hugh Rees, Ltd.,
47 Pall Mall,
London S.W.1.

Gentlemen,

Please send me through the Legation of Iceland,
17 Buckingham Gate, London, the following books:

Toynbee: A Study of History. Vol VII. and after.
(Bound in green).

Gabriel A. Almond: The Appeals of Communism.

Kindly charge my account for the cost.

Sincerely

København, den 2. september 1955.

J. nr. D.1332.

*Hvenur er hálfidur
á myndunvöðum?
Þóráinn Björnsson svarar.*

*það á að setja slóðum
á myndunvöðum 1. okt.
(í kirkjunni) Sr. Sig. eltan
að messa, þóráinn setur
slóðum. Villu skr. tala í*

Kære kollega!

I forbindelse med de nordiske justitsministermøder, der blev afholdt i juni 1951 og december 1953, er det min hensigt at indbyde mine kolleger i Finland, Island, Norge og Sverige til et møde i København i begyndelsen af oktober i år, om muligt i dagene den 7. og 8. oktober.

*kirkjunni?
Elki langa
tröðu, þó
þróugh.*

Forinden vi udarbejder forslag til dagsorden for et sådant møde, ville jeg være glad for at høre, om De vil kunne deltage, og om tidspunktet er belejligt.

*Þess
ah. ráðgjf
kost kann*

Med venlig hilsen

*talar í kirkju
skr. í lífi?
um völdin.*

*Er í lagi þína
vagna. Rk. undirriti. Gólfur)
Komi að öllu forfallalausn.*

Hr. justitsminister Bjarni Benediktsson
Reykjavik
Island.

afgreitt

Icelandic Legation
17, Buckingham Gate
London, S.W.1.

TELEPHONE: VICTORIA 5337-8

24. október 1955.

Góði vinur,

David Ólafsson skrifadi mér fyrir nokkru og sagðist hafa fært í tal við fríg að Benedikt sonur minn ætlati að sækja um fjárlagastyrk til úlfungis til þess að geta lokið námi í bókavörðlu við University College School of Librarianship hér í London.

Sagði David að þú myndir ekki ofús á að ljá umsókn Benedikts líðsinni þegar til þess komi að slík mál verða rædd á þingi og leyfi ég mér því að senda þér samrit af umsókninni ásamt afritum af meðmælum er henni fylgdu. Þessi þlökk voru öll send Petri Ottesen, formanni fjárveitingarnefndar

Þótt mér sé málið skýll held ég að

mér sé óhætt að fullyrða að Benedikt muni
reynast nýttir matar í starfi sínu og að
far svo að alþingi veiti honum stýrt til
námsens muni því fé ekki á gle kastad.

Vona ég að þú afsakir þetta kvabb og
er ég þér mjög þakklátur fyrir að hafa
tekið málaleitan þessari vinsamlega.

Með bestu kveðju,

þinn vil.

Þirkur Benedikt.

HELSINKI

KAISANIEMENKATU 13 A

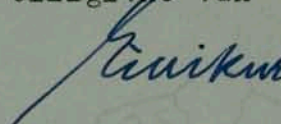
B.B.

Bifogar härmed den finska konservativa tidningen "Uusi Suomis" intervju med Dig genom Dr Hakon Stangerup. Artikeln ingick i lördagens nummer och redan på tidningens första sida fanns ett omnämmande om denna synnerligen intressanta intervju, som säkert kommer att uppväcka stort uppseende i vårt land.

Jag måste säga, Bästa Broder, att det var en stor njutning att läsa intervjun, som samtidigt som den gav en tydlig och klar utredning över självständighetspartiets politik även motsvarar den uppfattning jag haft om Ditt partis politik och vilken jag ofta kommenterat med mina vänner i det motsvarande finska partiet, Kansallinen Kokomuspuolue. Oss emellan sagt så har det finska partiet här inte funnit en klar och tydlig linje och därför är dess betydelse i politiken för tillfället mycket mindre än vad den kunde vara. Ehuru jag förstår att Du har ett sammandrag av intervjun, så har jag dock låtit översätta den till svenska, så Du får se på vilket sätt den införts och om den överensstämmer med Dina uppgifter.

Önskar ännu tacka för senast och förblir, med barmaste hälsningar även till Fru Benediktsson,

Din tillgivne vän

Justitieministern
Herr Bjarni Benediktsson
Reykjavik
Island

Översättning

UUSI SUOMI, 28.8.1954

Det isländska självständighetspartiets kronprins.
För Uusi Suomi av dr Hakon Stangerup

Reykjavik, i augusti.

I intet annat nordiskt land är intresset för politiken så levande som i Island. I detta land politiseras, diskuteras och polimiseras med en entusiasm, som har sitt motstycke endast i den stora isländska forntiden. Rätten och dess utformande till lag, till bestämmelser för vardagslivet, har städse varit islänningens passion, och den dag som i dag är skiljer sig i detta avseende inte mycket från tiden för 1000 år sedan.

En följd av denna politiska akvititet är, att alla mera bemärkta personer komma att bli engagerade i den politiska verksamheten, och att det politiska livet i Island fått en avvikande prägel i jämförelse med de övriga nordiska länderna. Islands största och mest inflytelserika parti är det konservativa eller självständighetspartiet, kommunistpartiet är större än det socialdemokratiska - sett söderifrån äro förhållandena så sär-egna, att en närmare bekantskap är av intresse. Till vem bör man vända sig för att få besked? Var bland Islands 150.000 innevånare finner man en person, som inte är eller som inte väntas bli en politisk märkesman och polemiker?

Valet är inte så särdeles svårt, ehuru det måhända kan se så ut. Det faller på självständighetspartiets "kronprins", den blivande ledaren, meteoren på Islands politiska himmel, Bjarni Benediktsson. Han har haft en karriär, vars karaktär är typisk, men ovanlig med avseende å tempot. Som ung student avlade han den högsta juridiska tjänstemannaexamen som någonsin gjorts vid Islands universitet. Härmed slog han det tidigare rekordet, som därtill innehafts av Thor Thors, en av de berömda bröderna Thors, numera minister i Washington. Därpå specialiserade sig den unga kandidaten på statsrätt och vid 24 års ålder blev han professor i juridik vid Islands universitet. Hans huvudarbete behandlar folktingsinstitutionen och förhållandet mellan den första och andra kammaren. Han hamnade in i politiken, han blev statsminister Olafur Thors gunstling och högra hand, som 32 åring valdes han till Reykjavíks borgmästare och 1947, endast 39 år gammal, blev han utrikesminister. Då regeringen ombildades avgick han, emedan framstegspartiet hade att besätta utrikesministerplatsen, han blev då justitie- och undervisningsminister och på den platsen kvarstår han ännu. Han utstrålar kraft och makt och en viss bitskhet (som är känd i Island, och varom det talas där så mycket). Men genom allvaret lyser hans pojkkaktiga leende som en solstråle över det isländska fjällandskapet.

Jag frågade Bjarni Benediktsson till först omörsaken till självständighetspartiets starka position. Det har nu det största representantantalet i altinget under hela partiets verksamhetstid - 21 av 52 representantplatser.

Jag tror att orsaken till vårt partis starka ställning och snabba tillväxt är att väljarna ha kommit underfund med, att inte våra politiska motståndares beskyllningar om vår reaktionära inställning håller streck. Vi ha länge varit vid makten och under den tiden kunnat bevisa vad vi vilja, eller att den moderna konservatismen inte är detsamma som en anemisk reaktionär inställning. Dessutom siktar vår politik förbi den statsledda tidsåldern, förbi kommittéernas, konseljernas och nämndernas tidsålder, som våra politiska motståndare älska. I så stor utsträckning som möjligt ha vi minskat den smygande socialiseringens möjligheter, till fromma för ett fritt näringsliv. Väljarna ha sålunda istället för den propagandistiskt förvrängda bilden fått en verklighetstrogen, realistisk bild. De veta vad socialismen och statsledningen vill säga och de har valt den moderna konservatismen.

Vilka kretsar representera självständighetspartiets väljare?

Självständighetspartiets kärft har hela tiden legat i Reykjavik, där 60.000 av landets 150.000 invånare bor och dit kontinuerligt folk strömmar från landsorten. Även bland bönderna ha vi ett starkt stöd. Det var just vi, som för 25 år sedan fordrade, att elektrifieringen skall utsträckas över hela landet. Projektet var naturligtvis dyrt, men vi ansågo det oundvikligt, för att den i avlägsna nejder boende befolkningen skulle fås att stanna på sina ägor. Denna politik har visat sig vara riktig, och därmed har vi vunnit mången bondes hjärta.

Stamma väljarena av Edert parti även från arbetarkretsar?

Javisst. Islands arbetare äro naturligtvis anslutna till yrkesföreningarna, men höra dock inte nödvändigtvis till de partier, som vilja lägga beslag på hela yrkesföreningsrörelsen, d.v.s. kommunisterna och socialdemokraterna. Islands arbetare äro politiskt så upplysta, att de inser att partikännetecknet inte är huvudsaken, utan den omständigheten, att arbete kan erhållas. Arbetarna har märkt att vår ekonomiska politik bäst skaffar dem arbete och främjar helheten, varav de äro en del. Vi sitta inte heller fast i dogmerna. Vårt politiska mål är ställt så fritt som möjligt, men vid behov betryggar det med säker hand det som i främsta rummet måste avgöras: möjligheterna för folkets tillvaro. Då de privata inte i tiden förmådde bygga en fiskeflotta, som avgörande inverkar på vår framtid, anhöllo vi om att Reykjavik stad skulle bygga fartyg. Och för närvarande är huvudstaden landets största skeppsredare. Den konservativa politiken får inte styvna i sina dogmer. Tack vare våra speciella förhållanden ha vi haft bättre möjligheter än våra bröderpartier i de övriga nordiska länderna att betyda riktigheten av detta påstående.

Vilka möjligheter anser Ni att regeringen har att främja landets näringsliv?

Balansen i det isländska näringslivet är mycket labil. Detta beror på att näringslivet hittills nästan uteslutande baserats på fisket och sålunda varit beroende av naturens nycker. Ibland går allting alldeles för bra, ibland åter alldeles för illa. Under dessa förhållanden är det svårt att planera någonting på längre sikt. Dessutom önskar man i detta land göra möjligast mycket inom möjligast korta tid, vilket är både inspirerande och farligt. Trots utvecklingen under de senast förgångna 50 åren återstår mycket att göra. På grund därav är det svårt att få till-

stånd den rätta balansen.

Islands ekonomi har väl lidit ~~har väl lidit~~ av motgångarna under de senaste åren?

Så är det verkligen. Dåliga sillfångster och sjukdomar, som förstört fåren, har varit katastrofer, som har rubbat vår ekonomi. Under de två senaste åren har dock situationen lättat.

Hur har Ni lyckats reparera naturkatastroferna?

I främsta rummet har marschall-hjälpen varit till stor nytta för oss och för det andra ha vi fått inkomster genom den amerikanska stödjepunkten i Keflavik. Dessa medel ha vi systematiskt använt för den ekonomiska planeringen, så att vi inte alltjämt behöva vara beroende av fisket och fångstens växlingar. Vi ha vänt blicken mot våra väldiga vattenseserver, mot vattendragen och våra varma källor. För 30 år sedan voro de nästan outnyttjade. Nu äro de den isländska industrins grundval och i detta avseende växer deras betydelse fortfarande. Bland mycket annat planera vi en aluminiumindustri. Alla sådana företag befinna sig först på ett prövningsstadium. Men för närvarande pågår en systematisk industriell planering, i vilken bl.a. universitetets ekonomiska fakultet medverkar.

Islands befolkning ökar snabbt och även därför måste planer uppgöras. Man räknar, att Islands befolkning skall ha fördubblats efter 50 år. Vi genomleva för närvarande en övergångsperiod, hela landet är i stöpsleven. Mina äldre vänner bruka säga, att de ha levat 1000 år, och de ha rätt. Under den långa tid som förflutit från sagornas tidevarv till den nya unga generationen, har förhållandena i Island knappast ändrats alls. Och därtill kommer ännu hela den tekniska revolutionen. Mången ondgör sig över allt nytt och är rädd för det. Men det lönar sig inte att taga detta för hårt, ty människorna klaga ju alltid och alltid vänja de sig. Men det finns problem

Avser Ni bibehållandet av självständigheten ?

Just det, och jag tror att vi alla, oberoende av partier och riktningar är av samma mening i den saken. Och göra vårt bästa för att lösa den. Island är ju en liten stat och det kan aldrig bli en stormakt, men som kulturstat göra vi gärna det, som de stora staterna göra. Vi hoppas att varje isländsk medborgare är lika god, som någon av stormakternas medborgare. Kulturen är vår enda gåva till den övriga världen och därför stödja och vårda vi vårt kulturliv förhållandevis mera, än andra länder.

Betyder detta, att den isländska kulturens nordiska karaktär poängteras ?

Javisst. Island önskar vara en nordisk stat. Denna inställning är vårt bästa stöd i vår kamp som ett folk för sin tillvaro. Därför önska vi bibehålla de tidigare banden och därför undervisas i de isländska skolorna danska i nästan samma stora utsträckning som tidigare.

Varpå beror det, att Island i motsats till de övriga nordiska länderna har ett jämförelsevis stort kommunistparti, större än det socialdemokratiska partiet?

Orsaken därtill är flera beklagliga händelser. Islands

socialdemokratiska parti uppdelades före kriget i två. Det ena partiet började samarbeta med kommunisterna i tron, att de inte voro stalinistiska och inte bundna i sina läror. Men detta visade sig vara fel. Ledaren för partiet som hade sökt samarbete, återvände snart till sitt gamla parti, men den största delen av hans grupp stannade kvar hos kommunisterna. Det är farligt att ha kontakt med kommunisterna - inte minst för socialdemokraterna. Dessutom ha kommunisterna haft nytta av vi inte har kommunismen i bruk, som på kontinenten. Vidare tycks de ha tillägnat sig nationaltanken - ett spel som inte tycks ha verkan på många. Kommunismen är i avtagande på Island. Den upplevde sin glansperiod under åren 1942-46, då kommunisterna stoltserade med att Rådunionen var vår allierade. Nu är U.S.A. vår bundsförvant, som på vår önskan sânt till Island försvarstrupper till stödjepunkten i Keflavik.

När man läser de isländska tidningarna, får man det intrycket att samarbetet mellan de två stora borgerliga partierna, självständighetspartiet och framstegspartiet, inte är alldeles friktionsfritt ?

Bjarni Benediktssons anlete upplyses av ett brett småleende:

Man bör inte taga tidningarna så allvarligt, skulle jag önska säga Er, min herre. Vår nuvarande regeringssammansättning är för närvarande den enda möjliga, men då ~~de~~ två partier tillsammans representera 60% av landets valmän, måste det inom en så stor väljarmängd finnas avvikande åsikter. Vi tolerera dem också, men personligt är vårt förhållande det bästa Man kan således säga att vårt borgerliga samarbete inte är lika friktionsfritt som i Danmark - men däremot föredömligt för de övriga nordiska ländernas borgerliga partier, som ännu inte tycks ha lärt sig förstå de borgerligt tänkande individernas sammanslutning i bedrivanden av en sund, modern borgerlig politik, dem själva och landet till fromma.

suomissa näytellyssä ovat sillä myös kaikki ne teokset, joita muut ovat kirjoittaneet Churchillista. Niiden joukossa on kaksi syntymäpäivänä ilmestyvää elämäkertauutuuksia. Toisen niistä on toimit-

Kirkkokuntien yksimielisyys tärkeä rauhan tae

Evanston, 27. 8. (STT—Reuter) Kirkon piirissä vallitseva hajaannustila on suurin syy maailmassa nykyisin vallitsevaan jännitystilään, sanoi norjalainen piispa Berggrav kirkkojen maailmanneuvoston kokouksessa perjantaina.

”Uskonotien aika on ohi — siihen alkaen alkaansa kirkko illeen jännitystä maailmassa. Nyt on kysymys siitä missä määrin eri kirkollisten yhdyskuntien välinen jännitystilä on vaikuttanut nykyisen villean yleismaailmallisen ilmapiihin muodostumiseen. Uskon omantunnon kehittämisen metä kaikkia sanomaan: Juuri me itse olemme syyttä tähän. On maita, jotka rakastavat tai yksinkertaisemmin sanoen pitävät toistaan, esim. Kanada ja USA tai Tanska ja Norja. Tällaiset kansakunnat voivat käydä terveellä pohjalla keskustelua ilman vihaa ja pelkoa. Muiden kansakuntien välillä voi kyllä esiintyä epämielisiä keskinäisiä kunnioitusta tai myös vihaa tahtoa, mutta ne ovat epäluuloisia toisiaan kohtaan ja ärsyyntyvät hyvin helposti. Tarttuokaamme härkää sarvista: Eikö monissa kirkkokunnissamme tunneta vihaa ja välistä myös pelkoa Rooman kirkkoa kohtaan? Uskon meidän pystyvän siihen, että sivatsemme toisiamme, mikä merkitsee jännitystilän lieventymistä. Kirkon piirissä vallitseva yksimielisyys voi lieventää kansakuntien välistä jännitystä”, sanoi piispa Berggrav. Hän toisti lopuksi entisen pääministeri Attleyn v. 1946 sanoman lauseen: ”Sota alkoi ihmismielisistä, sieltä on myös rauhanaatteen lähde.”

Itäksaksalaisten kiinnostus kirkkoon

Tri Einhold von Thaddetreglaff, joka edustaa Saksan evankelisia kirkkopäiviä kirkkojen maailmanneuvoston kongressissa Evanstonissa, kertoi, että itäksaksalaiset ovat osoittaneet lisääntyvää kiinnostusta Saksassa järjestettyjä kirkollisia joukkokokouksia kohtaan.

Nämä kokoukset voivat luoda mahdollisuuden Saksan mahdolliseen yhdistämiseen tulevaisuudessa. Kuuden päivän aikana kokountui heinäkuussa Leipzigin n. 650.000 henkilöä ja noin 50.000 Itä-Saksan nuorisoon kuuluvasa oli läsnä.

keskustelun koonalla on ehdotus jaa- nyt työnantajien tarjoukseen. Vastaus jätetään tilstaina.

REYKJAVIK, elokuussa. E i yhdessäkään pohjoismaassa ole mielenkiinto poliittikkaa kohtaan niin elävää kuin Islannissa. Täällä maassa poliittisoitaan ja keskustellaan ja polemisoitaan innolla, jolle löytää vertaa vain Islannin menneen suuruuden ajoilta. Oikeus ja sen muovaaminen laiksi, jokapäiväisen elämän sää- täjäksi, on aina ollut islantilaisen intohimo, eikä tämä päivä siinä suhteessa eroa paljoakaan ajasta 1.000 vuotta sitten.

Tästä poliittisesta aktiivisuudesta on seurauksena, että melkein kaikki huomattavimmat henkilöt joutuvat osallistumaan poliittiseen toimintaan ja että Islannin poliittinen elämä on saanut muista pohjoismaista poikkeavan leiman. Islannin suurin ja vaikutusvaltaisin puolue on konservatiivinen eli itenäisyyspuolue, kommunistipuolue on suurempi kuin sosiaalidemokraattinen — etelästä katsoen olosuhteet ovat niin erikoiset, että niihin mielellään tutustuu lähemmin. Mutta keneltä pitäisi asioita kysellä? Mistä Islannin 150.000 asukkaan joukosta löytää henkilön, joka ei ole tai josta ei ainakin ole tulossa poliittinen merkikhenkilö ja kiistakumppani?

Vallinta ei ole niin kovin vaikea, vaikka siltä ehkä näyttää. Se osuu itsenäisyyspuolueen ”kruununprinssiin”, tulevaan johtomieheen. Islannin poliittisen taivaan meteoriin, Bjarni Benediktssonin, Hänellä on ollut karriääri, jonka luonne on tyyppillinen, mutta tempo erittäin epätavallinen. Nuorena ylioppilaana hän suoritti suurimman juriidisen virkatutkinnon, mikä koskaan on Islannin yliopistossa suoritettu. Näin hän löi edellisen ennätyksen, jota siihen asti oli pitänyt hallussaan Thor Thors, Thorsin kuuluisan veljessarjan jäsen, joka nykyään on ministerinä Washingtonissa. Tämän jälkeen nuori kandidaatti erikoistui valtio-oikeuteen, ja 24-vuotiaana hänestä tuli lainopin professori Islannin yliopistoon. Hänen pääteoksensa käsitteli kansankäräjälaitosta ja ensimmäisen ja toisen kamarin välistä suhdetta. Hän joutui mukaan politiikkaan, hänestä tuli pääministeri Olafur Thorsin suosikki ja oikea käsi, 32-vuotiaana hänet valittiin Reykjavikin pormestariksi ja 1947, vain 39-vuotiaana hänestä

Tämä vastasi lehdien antaman tiedon mukaan Bonnin yleissaksalaisten kysymysten ministeriötä.

tuli ulkoministeri. Hallitusta uudelleen muodostettaessa hän erosi, koska edistyspuolueen tuli saada ulkoministerin paikka, ja hänestä tuli silloin oikeus- ja opetusministeri, jolla paikalla hän edelleenkin on. Hän säteilee voimaa ja mahtia ja määrätynlaista purevuutta (joka tunnetaan Islannissa ja josta siellä niin paljon puhutaan). Mutta vakavuuden läpi palstaa hänen polkamainen hymynsä kuin auringonsäde islantilaisen tunturimaisen yllä.

Kysyn Bjarni Benediktssonilta ensiksi itsenäisyyspuolueen vahvan aseman kuin sosiaalidemokraattien — etelästä katsoen olosuhteet ovat niin erikoiset, että niihin mielellään tutustuu lähemmin. Mutta keneltä pitäisi asioita kysellä? Mistä Islannin 150.000 asukkaan joukosta löytää henkilön, joka ei ole tai josta ei ainakin ole tulossa poliittinen merkikhenkilö ja kiistakumppani?

— Luulen, että puolueemme vahvan aseman ja nopean kasvun perussyyinä on, että valitsijat ovat huomanneet, ettei poliittisten vastustajiemme syytökset taantumuksellisuudestamme pidä paikkaansa. Olemme olleet kauan vallassa ja voineet sinä aikana osoittaa, mitä halvimmekin, eli että moderni konservatismi ei ole samaa kuin verenvähyyttä poteva taantumuksellisuus. Sitä paitsi politiikkamme on tähdännyt valtiojohtosta aikakautta, komissioiden, neuvostojen ja lautakuntien aikakautta vastaan, jota poliittiset vastustajiemme rakkastavat. Niin suuressa määrässä kuin on ollut mahdollista, olemme vähentäneet hiiliväin sosiaalisoinnin mahdollisuuksia vapaan elinkeinoelämän hyväksi. Valitsijat ovat näin saaneet propagandistisesti vääristellyn kuvan asemasta todellisen, realistisen kuvan. He tietävät, mitä sosialismilla ja valtiojohtoisuudella on sanottavana, ja he ovat valinneet modernin konservatismiin.

— Miltä piirejä itsenäisyyspuolueen valitsijat edustavat? — Itsenäisyyspuolueen voima on koko ajan ollut Reykjavikissa, jossa asuu 60.000 maan 150.000 asukkaasta ja jonne jatkuvasti virtaa väkeä maaseudulta. Myös talonpo-

litoon. Mutta vaikka Saksan maaseudun naolo Atlantin liitossa ratkaisi-kin Euroopan puolustusongelman,

Islannin itsenäisyyspuolueen kruununprinssi

— Uudelle Suomelle tri Hakon Stangerup —

Ministeri Bjarni Benediktsson.

kien keskuudessa meillä on vahvan kannatus. Juuri me 25 vuotta sitten esitimme vaatimuksen, että sähköistämisen on ulotettava yli koko maan. Suunnitelma oli tietenkin kallis, mutta me pidimme siitä välttämättömänä, jotta syrjäseuduilla asuva väki saataisiin pysymään tiloillaan. Tämä poliittikka on osoittautunut oikeaksi ja tällä olemme voittaneet monen talonpojan sydämen.

— Onko puolueellanne valitajilta myös työläispiireistä? — Kyllä. Islannin työväki kuuluu luonnollisesti ammattiyhdistyksiin, mutta ei tunne silti kuuluvansa niihin puolueisiin, jotka tahtovat takavarikoida koko ammattiyhdistysliikkeen, kommunistiseen ja sosialistiseen. Islannin työväestö on poliittisesti niin valvutunutta, että se ymmärtää, ettei pääasia ole puoluettunnus, vaan se, että työtä on saatavissa. Työläiset ovat huomanneet, että meidän taloudellinen politiikkamme parhaiten hankkii heille työtä ja edistää kokonaisuutta, josta he ovat osa. Emmekä me ole juuttuneet oppelihin. Poliittinen päämäärämme on niin vapain keiltoa kuin mahdollista, mutta tarvittaessa auttavalla kädellä var-

mistaksi Euroopan puolustusjärjestelmään. Ulkoministeriö kieltäytyy anta-

mista se mikä on ratkaisevinta: kansan olemassaolon mahdollisuudet. Kun yksityiset eivät aikanaan pystyneet rakentamaan tulevaisuuteemme niin ratkaisevasti vaikuttavaa kalastuslaivastoa, annoinme Reykjavikin kaupungin rakentaa aluksia. Ja nykyään on pääkapunki maan suurin laivanvarustaja. Konservatiivinen poliittikka ei saa jäykistyä oppelihin. Saamme kiittää erikoisia olosuhteitamme siitä, että meillä on ollut parempi mahdollisuus kuin erällä veljespuolueillamme muissa pohjoismaissa osoittaa tämä väite oikeaksi.

— Minkälaiset mahdollisuudet arvelette hallituksella olevan edistämään talouselämää?

— Islannin talouselämän tasapainoisuus on hyvin vaappua. Tämä johtuu siitä, että talouselämä on tähän saakka perustunut miltei yksinomaan kalastukseen ja ollut siis riippuvainen luonnon oikuisista. Toisinaan käy kaikki alvan liian hyvin, toisinaan alvan liian huonosti. Tällaisissa olosuhteissa on vaikeata suunnitella mitään pitkäjänteistä toimintaa. Tässä maassa halutaan tehdä mahdollisimman paljon mahdollisimman lyhyessä ajassa, mikä on sekä inspiroivaa että vaarallista. Viime vuosina vastoinkäymiset vaihannet? — Niin on todellakin. Huonot silylaalit ja lampaita hävittänyt lauri ovat olleet katastrofeja, jotka ovat järkyttäneet ekonomiaamme. Parin viime vuoden aikana ovat olot kuitenkin asettuneet.

— Miten olette onnistuneet ehkäisemään luonnon katastrofeja? — Ensinnäkin on Marshall-apu ollut meille suureksi hyödyksi ja toiseksi olemme saaneet tuloja Keflavikissa sijaitsevasta ameri-

dentti Cotyyin ja kehottanut häntä käyttämään vaikutusvaltaansa EDC-sopimuksen pelastamiseksi.

U. S., 28—8—54.
kalisesta tukikohdasta. Nämä varat olemme systemaattisesti käyttäneet taloudelliseen suunnitteluun, jotta ei meidän jatkuvasti tarvitsisi olla riippuvaisia kalastuksesta ja saaliin vaihteluista. Olemme kääntäneet katsemme valtaisiin vesivaroihimme, vesistöihimme ja kuumiin lähteisiimme. Kolmekymmentä vuotta sitten ne olivat melkein käyttämättä. Nyt ne ovat Islannin teollisuuden pohja ja perusta ja tässä suhteessa niiden merkitys kasvaa yhä. Olemme monen muun asian ohessa suunnitelleet alumiiniteollisuutta. Kaikki tällaiset yritykset ovat vasta harkintavalheessa. Mutta parhallaan on käynnissä systemaattinen teollinen suunnittelu, jossa mm. yliopiston taloudellinen tiedekunta avustaa.

— Islannin väestö lisääntyy nopeasti ja myös sitä varten olisi tehtävä suunnitelma. Lasketaan, että Islannin väestö 50 vuoden kuluttua on kaksinkertaistunut. Elämme parhaillaan ylimenokautta, koko maa on valinkauhassa. Vanhemmilla ystävilläni on tapana sanoa, että he ovat eläneet 1.000 vuotta, ja he ovat oikeassa. Sinä pitkänä aikana, joka on kulunut satujen ajasta nykyiseen nuoreen sukupolveen, eivät olot Islannissa muuttuneet juuri ollenkaan. Ja lisäksi tull vielä koko teknillinen vallankumous. Monet valittavat kaikkea uutta ja pelkäävät sitä. Mutta tätä ei kannata ottaa niin raskaasti, sillä inahain ihmiset valittavat ja aina he totuttavat. Mutta on olemassa ongelma...

— Tarkoitatte itsenäisyyden säilymistä? — Alvan niin, ja luulen, että me kaikki puolueista ja suunnista huolimatta olemme tässä asiassa yhtä mieltä. Ja teemme parhaamme sen ratkaisemiseksi. Islanti on pieni valtio eikä siitä koskaan voi suurvaltaa tullakaan, mutta kulttuurivaltiona teemme mielellämme sen, minkä suuretkin valtiot. Toivomme, että jokainen Islannin kansa-

poika, jonka tila oli aluksi vakava, mutta nyt ovat molemmat potilaat toipumassa.

lainen on yhtä hyvä kuin jonkun suurvallan kansalainenkin. Kulttuuri on ainoa lahjamme muulle maailmalle, ja sen vuoksi tuemme ja kehitämme kulttuurielämääme suhteellisesti enemmän kuin muut maat.

— Tarkoittaako tämä, että korostetaan Islannin kulttuurin pohjoismaista luonnetta?

— Kyllä. Islanti haluaa olla pohjoismaisen valtio. Tällainen asenne on meille parhaana tukena taistellessamme kansana olemassaolosta. Sen vuoksi haluamme säilyttää enintään sietä ja sen vuoksi opetetaan Islannin kouluissa tanskaa miltei yhtä suurella laajuudella kuin alkaisemminkin.

— Mistä johtuu, että Islannissa päivinvastoin kuin muissa pohjoismaissa on suhteellisen suuri kommunistipuolue, suurempi kuin sosiaalidemokraattinen puolue?

— Syyinä ovat useat valittavat tapahtumat. Islannin sosiaalidemokraattinen puolue jakaantui ennen sotaa kahtia. Toinen puoli ryhtyi yhteistyöhön kommunistien kanssa siinä uskoissa, että he eivät olleet stalinilaisia eivätkä oppelihin sidottuja. Mutta tämä osoittautui erehdykseksi. Yhteistyötä halunneen ryhmän johtaja palasi pian takaisin vanhaan puolueeseensa, mutta suurin osa hänen joukostaan jäi kommunistien pariin. On vaarallista seurustella kommunistien kanssa — ei vähiten sosiaalidemokraattien. Sitäpaitsi on kommunistille ollut hyötyä siitä, ettei meillä ole kommunistia käytännössä niin kuin mannermaan valtioissa. Ja vielä lisäksi he ovat omaksuneet kansallisuusaatteen — näyttelemistä, joka ei tunnua vaihduttavan moneen. Kommunismi on Islannissa vähenemässä. Se eli loisto-aikaansa vuosina 1942—46, jolloin kommunistit ylvästivät, että Neuvostoliitto on liittolaisemme. Nyt on liittolaisemme Amerikan Yhdysvallat, joka toivomuksestamme on Islannin puolustukseksi lähettänyt joukkoja Keflavikin tukikohtaan.

— Kun lukee Islannin lehtiä, tuntuu siltä kuin yhteistyö kahden suuren porvarillisen puolueen, itsenäisyyspuolueen ja edistyspuolueen kesken ei olisi aivan kitkatonta? — Bjarni Benediktssonin kasvoille leviää hymy: — Lehtiä ei pidä ottaa niin va-

rianteen hyväksymistä. Itävaltalainen Ernst Korff sanoi, että kylmä sota olisi lopetettava, ”rautaverho” revittävä ja todellinen rauha ja vapaus aikaansaatuva.

— Tarkoitatte itsenäisyyden säilymistä? — Alvan niin, ja luulen, että me kaikki puolueista ja suunnista huolimatta olemme tässä asiassa yhtä mieltä. Ja teemme parhaamme sen ratkaisemiseksi. Islanti on pieni valtio eikä siitä koskaan voi suurvaltaa tullakaan, mutta kulttuurivaltiona teemme mielellämme sen, minkä suuretkin valtiot. Toivomme, että jokainen Islannin kansa-

Äänestys vasta syyskuun 22. pnä!

Parisi, 27. 8. (STT—Reuter) Ranskan hallitus päätti perjantai-iltana lykätä Euroopan puolustusyhteisösovimukseen suoritettavaa äänestystä, jos se on välttämätöntä neuvottelujen aikaansaamiseksi sopimuksen tarkistamisesta, ilmoitetaan asioista perillä olevalta taholta.

Eräiden tietojen mukaan lykäksi hallitus äänestyksen syyskuun 22. päivään.

Lisätietoja sisäsivulla

Jalkapalloilijat tänään Norjaan

Suomen A-maajoukkue kokountui ellen Helsinkiin. Yhteisen ruokailun jälkeen päävalmentaja Aatos Lehtonen piti pojille lyhyen luennon taktikasta ja illalla oliin Linnannmäellä. Tänään aamupäivällä on pojilla harjoitus Fallockin kello 11.00 lounas ja välittömästi tämän jälkeen alkaa lentomatkaksi kohti Osloa, missä suoritetaan sunnuntaina kello 14.15 Suomen aikaa maaoitue Norjaan vastaan.

Joukkueen johtajana toimii Yrjö Tornivuori ja valmentajana Aatos Lehtonen.

kavasti, tahtoisin sanoa teille, hyvä herra. Nykyinen hallituskokoomus on tällä hetkellä ainoa mahdollinen, mutta kun kaksi puoluetta yhdeksi edustaa 60 prosenttia maan valitsijoista, täytyy näin suuren äänestäjä määrän keskuudessa olla eräviäkin mielipiteitä. Niitä siedämmekin, mutta henkilökohtaisesti välimme ovat mitä parhaat... Voidaan siis sanoa, että meidän porvarillinen yhteistyömme ei ole yhtä kitkaton kuin Tanskassa — mutta sensijaan esimerkiksi muiden pohjoismaiden porvarillisten puolueille, jotka eivät vielä näy oppineen ymmärtämään porvarillisesti ajattelevien ihmisten kokoaamista yhteen ja tervein, nykykai-

sen, porvarillisen politiikan harjoittamista niiden itsensä ja koko maan hyväksi.

Reykjavik, 28.mars 1955

Samfundet Sverige-Island,
Samfundets vice ordförande
Herr konsul Seth Brinck,
S t o c k h o l m.

Det var mig ett stort nöje att från Samfundet Sverige-Island mottaga det översända exemplaret av Isländsk-Svensk Ordbok, jämte samfundets brev av den 16.mars 1955.

Jag ber Samfundet framföra Kooperative Förbundets Bokförlag mitt värdsamma tack för initiativ för främjande av Sveriges och Islands närmare tillknytning genom utgivningen av denna förträffliga bok.

Med bästa hälsningar,

Bj. Ben.
(Sign)

Geva uppköst af þakka-brief.
Bjarni

SAMFUNDET SVERIGE - ISLAND

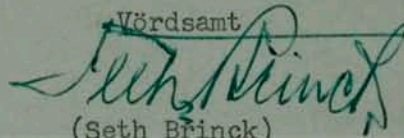
POSTGIRO: 52106

Stockholm den 16 mars 1955.-

Till Islands Ecklesiastikminister
Herr Statsrådet Bjarni Benediktsson,
REYKJAVIK.

Det är mig en stor glädje att härmed kunna översända Eder, Herr Statsråd, ett av de första exemplaren av senaste upplagan av Isländsk-Svensk Ordbok, som av Kooperativa Förbundets Bokförlag ställts till Samfundets förfogande för att överlämnas till Eder.

Vördsamt

(Seth Brinck)

Samfundets vice ordförande

Luana þessu með vissant. þakka-
brief.

AP

Reykjavík, 10. maí 1955.

Dóms- og menntamálaráðherra
Bjarni Benediktsson og kona hans þakka
Þjóðleikhúsinu vinsamlegt boð þess á
sýningu leikritsins "Er á meðan er",
sem sýnt verður 13. maí n.k., en taka
fram, að þau geta því miður eigi þegið
boðið.

Reykjavík, 6. apríl 1955.

Dómsmálaráðherra Bjarni

Benediktsson og kona hans þakka
boð stjórnar Útvegsbanka Íslands
að koma til hádegisverðar á 25 ára
starfsafmæli bankans, 12. apríl,
sem hann þiggur, en tekur fram, að
kona hans getur því miður eigi þegið
boðið.

Reykjavik, April 6 1955.

The minister of Justice and Education thanks their Excellencies the minister of the U.S.S.R. and Mrs. Ermoshin for their kind invitation for dinner on April 12, which he accepts with great pleasure but regrets that Mrs. Benediktsson is unable to attend.